

گزارش میدانی دیجیاتو؛ جای خالی تکنولوژی در مراکز تعویض پلاک خودرو - دیجیاتو

پگاه طوسی | سه شنبه، ۲۹ خرداد ۱۳۹۷

سال‌ها از اجرایی شدن قانون تعویض پلاک خودرو می‌گذرد و حالا این پروسه پیچیده به بخشی پذیرفته شده از سوی مشتریان تبدیل شده است. این درحالی‌ست که هنوز مناقشه قدیمی بین نیروی انتظامی و سیستم قضایی مبنی بر لزوم یا عدم لزوم سند زدن خودرو در دفترخانه‌ها به قوت خود باقی‌ست و ظاهراً علیرغم بروز حواشی فراوان طی دو سال اخیر، هنوز هیچ انگیزه‌ای برای رفع این ابهام قانونی توسط قانون‌گذاران مجلس نشین دیده نمی‌شود و مشتریان به ناچار پروسه تغییر مالکیت را از طریق هر دو نهاد موازی مذکور پیگیری می‌کنند.

سری به مرکز تعویض پلاک خاوران می‌زنیم تا مراحل تعویض پلاک و شرایط این نهادهای واسطه را در روند خرید و فروش پیگیری کنیم. ساعت نزدیک به ۱۰ صبح است و این مرکز تقریباً خلوت به نظر می‌رسد. البته این امر به نظر مراجعه‌کنندگان طبیعی به نظر می‌رسد.

مرد جوانی که قصد فروش خودرو خود را داشته از ددرسرهایش برای فروش رنو داستر سفید

رنگش و از بازار ملتهب و پراسترس خودرو می‌گوید:

«بازار خودرو این روزها حال و هوای عجیبی دارد و رکورد تورمی کم سابقه‌ای را تجربه می‌کند، به همین دلیل هم تعداد معاملات خودرو کاهش یافته و مراکز تعویض پلاک چندان شلوغ و پر ازدحام به نظر نمی‌رسند.»

از حرف‌هایش مشخص است که دستی در خرید و فروش خودرو دارد: «در شرایط عادی پروسه تعویض پلاک خودرو معمولا حدود دو تا سه ساعت زمان نیاز دارد.» مراکز تعویض پلاک صرفا در ساعات اداری فعالیت می‌کنند و لازم است که طرفین معامله یا وکلای آنها در مرکز حضور داشته باشند. از این شرایط می‌توان نتیجه گرفت که چه میزان زمان تنها در طی این پروسه به هدر می‌آورد.

سالانه حدود 1.5 میلیون خودرو صفر کیلومتر به بازار اضافه می‌شوند و بر اساس برخی آمارها حجم بازار خودروهای کارکرده نیز به حدود 5.5 میلیون معامله می‌رسد، با جمع کردن دو عدد فوق و درگیر شدن دو نفر در هر معامله شاهد هدر رفت زمانی در حدود 42 میلیون نفر ساعت در طول یک سال هستیم که از ساعات اداری مفید کاسته شده و درگیر این پروسه می‌شود.

مراحل تعویض پلاک ؛ ساده اما وقت گیر

مراحل تعویض پلاک چندان پیچیده نیست، طرفین معامله باید مدارک خودرو شامل بیمه، معاینه فنی، سند (برگ سبز) و امثال این موارد را به همراه کارت ملی و شناسنامه را به مامور مربوطه تحویل دهند و در این مرحله بررسی سند مالکیت منزل یا اجاره نامه محل سکونت خریدار بیش از سایرین چالش‌زا می‌شود.

این درحالی‌ست که از اساس دلیل بررسی محل سکونت افراد در زمان خرید خودرو روشن نیست و اگر هدف قانون گذار در این زمینه، بدست آوردن اطلاعات از افراد و ثبت در سیستم‌های مربوطه برای پیگیری در موارد ضروری است. می‌توان گفت که حالا با وسیع‌تر شدن دولت الکترونیک و ثبت معاملات مسکن به صورت الکترونیکی و اینترنتی، انجام این بررسی در مراکز تعویض پلاک خودرو اساساً غیر ضروری به نظر می‌رسد و احتمالاً با تکنولوژی فعلی قابل حذف است تا از پیچیدگی پروسه تعویض پلاک کاسته شود.

مرکز اطلاع رسانی راهور در این مورد به دیجیاتو اعلام می‌کند:

«در تمامی کشورها، اداره اقامت وجود دارد که تمامی شهروندان موظف هستند هر سال آدرس محل اقامت خود را به این سازمان ارائه کنند و از آنجائیکه این سازمان قدرت اجرایی دارد اگر شهروندان محل اقامت خود را اطلاع ندهد جریمه خواهند شد. در ایران وظیفه احراز سکونت شهروندان بر عهده سازمان ثبت احوال با همکاری اداره پست است. منتها از آنجائیکه در قانون ضمانت اجرایی لازم برای الزام شهروندان به اعلام منظم آخرین آدرس خود وجود ندارد، احراز سکونت شهروندان آنطور که باید صورت نمی‌پذیرد. بنابراین پلیس راهور با ورود اطلاعات سکونت هموطنان، بانک اطلاعاتی را فراهم نموده تا در مواقع لزوم امکان احقاق حق خسارت دیدگان از سوانح ترافیکی فراهم باشد. از همین روی ثبت اطلاعات محل سکونت صاحبان وسایل نقلیه سختگیرانه انجام می‌شود. برای مثال در صورت تصادف و نیاز به آدرس محل سکونت فرد خسارت زنده، مرجع قضایی اطلاعات مالک را از پلیس راهور استعلام می‌کنند.»

در مرحله بعدی خودرو باید توسط فرد متقاضی تعویض پلاک به محل بازرسی برده شود که این بازرسی نیز معمولاً شامل چک کردن شماره شاسی و مطمئن شدن از اصالت بدنه است توسط کارشناس راهور است که زمان زیادی طول نمی‌آکشد.

دختر جوانی در گوشه سالن ایستاده و کلافه به نظر می‌رسد، با کاغذهایی که در دست دارد خودش را باد می‌زند تا کمی خنک شود. سعی می‌کند آرام و منطقی صحبت کند:

«طی کردن پروسه پرداخت خلافی به راحتی انجام می‌شود، اما سیستم ثبت اینترنتی جرایم به روز نیست و باید برای پرداخت تخلفات به پلیس +10 مراجعه کرد، همین کار را سخت می‌کند. چون بسیاری از افراد ترجیح می‌دهند تا این مرحله را به زمان مراجعه به مرکز تعویض پلاک موکول کنند و نتیجه این می‌شود که چندین ساعت در صف بمانیم.»

طبیعتاً با به روز رسانی سامانه ثبت تخلفات توسط پلیس و ساخت اپلیکیشن و توسعه سایر زیر ساخت‌ها، امکان حذف این بخش از مراحل تعویض پلاک وجود خواهد داشت.

بر اساس اعلام مرکز اطلاع رسانی راهور به دیجیاتو تمامی مراحل شماره‌گذاری و تعویض پلاک خودرو مکانیزه است و در دیتابیس کشوری انجام می‌شود. منتها حضور مالک و خریدار در تمامی نقل و انتقالات اعم از ملک و خودرو در هنگام خرید و فروش و انتقال سند، شماره‌گذاری و مواردی ازین قبیل الزامی است تا ابتدا احراز هویت انجام شود و پس از آن معامله انجام شود.

در نهایت نیز بررسی مدارک مربوطه توسط مدیران امر و دستور ساخت پلاک به بخش مربوطه، بین 1 تا 2 ساعت طول می‌کشد و این وقت‌گیرترین بخش از مراحل تعویض پلاک است که به هدر رفت زمان و ازدحام در سالن‌های مرکز منجر می‌شود، اما به نظر می‌رسد که با توجه به امکان ثبت چند پلاک برای هر فرد، شرایطی برای بهینه‌سازی این مرحله نیز وجود داشته باشد.

برای مثال از آنجا که بسیاری افراد چند پلاک را همزمان در اختیار دارند، پس از فروش هر خودرو، پلاک مربوطه توسط مرکز نگهداری می‌شود و در نهایت اگر پس از چند سال فرد مذکور تمایل به استفاده از همان شماره پلاک روی خودرو دیگری داشته باشد، باید پلاک مربوطه مجدداً در کارگاه ساخته شود (چرا که امکان نگهداری طولانی مدت از پلاک قبلی و یا جابه‌جایی آنها بین مراکز تعویض پلاک وجود ندارد) و همین پروسه نیز بسیار زمان‌بر است. از این رو شاید بتوان با بررسی مجدد جوانب امر، راه حلی برای تسهیل این روش پیچیده و پرهزینه یافت.

جالب آنکه در بسیاری از مراکز تعویض پلاک، در حالی که مراجعان منتظر دریافت مدارک یا پلاک‌های خود هستند، از سیستم رایج اعلام شماره (مشابه سیستم مورد استفاده در بانک‌ها) استفاده نمی‌شود و کارمندان مرکز به ناچار با داد از میان ازدحام سالن، نام متقاضیان را فریاد می‌زنند.

پسر جوانی که در سالن منتظر است تا او را صدا کنند سرش را تکان می‌دهد و می‌گوید:

«با این همه ازدحام و صدا چطور باید صدای آن خانم را شنید؟ من شنیده‌ام که اخیراً برخی مراکز به دستگاه لرزشی مشابه با رستوران‌ها مجهز شده‌اند، اما استفاده از این وسیله در تمامی مراحل تعویض پلاک فراگیر نیست. اگر بود ما در اینجا معطل نمی‌شدیم.»

در پایان پروسه تعویض پلاک عقبه‌ها نزدیک شدن یک ظهر را نشان می‌دهند، یعنی برای تعویض پلاک در یک روز خلوت حدوداً نصف روز زمان لازم است. در نهایت می‌توان گفت که با توجه به گذر زمان، لزوم بازنگری در شیوه تعویض پلاک خودروها وجود دارد، چرا که به لطف پیشرفت تکنولوژی می‌توان به راحتی از میزان هزینه و هدر رفت متقاضیان کاست و این پروسه نسبتاً پیچیده را تسهیل و بهینه سازی کرد.

[دیجیاتو](#)